

Erdeinkről

– Az állami erdők csak évi ötszázmillió nyereséget hoznak. Erdemes-e ennyiért feláldozni az erdőket? – Ezt kérdezi az Oxigén riportere január 10-én. (2004, Kossuth Rádió, 14:05)

Ami a „feláldozást” illeti, a mostani gazdálkodásunk az erdők létét nem veszélyeztetni ugyan, de az erdőt szeretők jó közérzetét néha bizony feláldozzuk, nemkülönben a természet erőivel való jó együttműködésünk is áldozatául esik a ténykedésünknek, amikor levágunk egy szép öreg erdőt. Különösen, ha a kirándulók által kedvelt vidéken vagy egy település közelében tesszük ezt. El lehetne ezt kerülni; nem is újdonság az a gazdálkodási mód, amikor nem vágjuk le egyszerre az erdőt, hanem fokozatosan, egyenkint vágjuk ki belőle az érett fákat, mindig csak annyit, amennyivel az erdő ott évenként gyarapszik. Így mindig egy vegyeskorú, a természeteshez hasonló erdőnk van, amelynek képe szinte semmit sem változik azáltal, hogy évente néhány nagy fát kivesszünk belőle. Szálalás e gazdálkodási forma neve, újabban egy változatát „pro silva” (az erdő érdekében) névvel illetjük. Honlapja: <http://www.extra.hu/prosilva>.

E módszer több hozzáértést kíván – talán azért is a hűzódózás a bevezetésétől.

És máris a „piszkos anyagiaknál” vagyunk: sok-e a nyereség vagy kevés?

A tulajdonosi jogokat gyakorló ÁPV Rt. sokat tesz azért, hogy több, egyszerűsített azért is, hogy kevesebb legyen. A nagyobb nyereség érdekében a legegyszerűbbet választja: prémiumok kitűzésével, egyúttal egzisztenciális fenyegetéssel ösztönöz. A mai világban ki tudna ennek ellenállni? És azt is elvárja az alkalmazottjaitól, hogy védjék a munkájuk becsületét, ha az erdőgazdálkodást bírálni próbálja valaki.

A költségek csökkentésének legegyszerűbb, úgy is mondhatjuk, primitív módja, ha lemondunk a természetadta lehetőségek optimális kihasználásáról. Az új erdők létesítése, nevelése terén olyan kis „megtakarításokkal” büszkélkedhetünk, ami miatt az erdő hozama messze elmarad a lehetségestől. Pedig a nemesebb faanyag értéke egyre inkább növekszik a csak tűzfának valóhoz képest. Sok helyütt él még a Kádár kori beidegződés, amikor „kevés” volt a munkaerő, ezért meg kellett elégednünk egy külterjes gazdálkodással, a kevés ráfordítás érdekében megelégedni egy ki-

sebb hozammal. Ha egy tervezett út megépítése nem térül meg egy-két éven belül, inkább nem költünk rá, inkább vonszoljuk a fát messzire a nagy gépekkel, rongálva a termőtalajt és a már megtelepedett facsometéket. A mai, munkanélküliséggel sújtott világunkba végképp nem illik ez a mentalitás.

Különösen nincs összhangban ez a legfeljebb közepes színvonalúnak mondható gazdálkodás a ráépített, túlduzzasztott irányító és tudományos apparátussal. Ilyen színvonalat bárki el tud érni elegáns irodaházak, terepjáró autók, fellengzős tudományos hírek, magas szintű egyetemi képzés, új „erdőstratégia” nélkül, mely utóbbinak most oly nagy feneket tudunk keríteni. A nagy apparátussal végzett egészségi felmérés sem ad valós képet az erdők állapotáról. Szándékosan-e vagy csak figyelmetlenségből, de éppen a legnagyobb, a túlzott létszámú nagyvadállomány kártételének a kimutatására nem alkalmas a módszere.

A fenti, célszerűtlen költségcsökkentéseknek – sajnos – megvan a nem kevés ellentétele is.

Első helyen az erdei kerítéseket kell említenem. Ezek egyszerűen merényletek az erdő állatvilága, nemkülönben az erdőt járó emberek ellen. Ráadásul a legtöbbje nem is tölti be a hivatását. Ahová nem szabadna bemenni a vadnak, oda bebújik, ahonnan nem szabadna kijönni (vadaskert), onnan kiszökik. Nekiszaladva a nyakát szegi, vagy fennakadva nyomorultul pusztul el. A turistákat pedig azzal „fizetjük ki”, hogy ne mászkáljanak összevissza. E téren nincs kötelező takarékoskodás, ellenkezőleg még támogatás is kerül rá, amikor például az új erdők telepítésére már

alig. Mindez a vadász-loobby rendszeren és kormányokon átívelő, töretlen erejét is bizonyítja.

Nem kis tétel még az állami tulajdonú részvénytársaságok elnökségének, felügyelőbizottságának tiszteletdíja. Annakidején egy párttitkárt és egy szakszervezetit kellett az erdőgazdaságnak eltartania, most egy tucatnyi tagú pártkedvezményezett, négyévenként cserélődő testület veszi fel a pénzét a semmiért. Miközben a termelés alacsonyabb szintjén alkalmazottak szinte éhbérért dolgoznak.

Nem tesz jót az erdőnek a rendszeresen és mániákusan végzett átszervezések sorozata sem. Egy gyár új vezetője néhány nap alatt bejárhatja az üzemet, telephelyeket, a szükséges mértékig megismeri a munkahelyét. Az erdésznek évekbe telik, amíg a kellő mértékig megismeri a gondjaira bízott erdőt, annak természeti viszonyait. Mire megtalálja a sürgős és a még sürgősebb feladatokat, az erdőt jóvátehetetlen károsodás érheti. A teljesen értelmetlen személycserék során sok évtizedes tapasztalat megy veszendőbe. Az új rendszerünkben még sűrűbbek a személycserék, mint az „átkosban”, pedig akkor sem kellett sok, hogy valakit kirúgjanak (pontosabban, ha kevésnek bizonyult a konyak, amit a vadászvacsorához felszolgált).

Összegezve: Olyan gazdagok nem vagyunk, hogy lemondhatnánk az erdőadta javokról, de talán annyira szegények sem – anyagiakban és szellemiekben egyaránt –, hogy ne tudnánk egy magasabb színvonalú, a társadalom igényeit jobban kielégítő gazdálkodást folytatni.

Reményfy László

A mangánszennyezés hatása a duglászállományokra

A németországi Rheinland-Pfalz tartományban fekvő Sobernheimban végzett kísérlet a talaj kémiai összetétele és a talajban megkötött mangánelem hatását vizsgálta duglászfenyő-állományokban. A mangánszennyezés gyanúját ugyanis az állományok növedékének visszaesése vetette fel. Néhány kivételtől eltekintve az egyes származási körzetek és a mangánkárosítottág között nem találtak különbséget. Csak a viszonylag gyenge növekedésű brit columbiai (Kanada) származású „Duncan-Paldi”

duglászfa nál tapasztaltak magasabb ellenálló képességet a mangánszennyezéssel szemben. A kérdés megválaszolására további vizsgálatokat igényel a szakemberektől.

Irodalom:

Inge Kebr, Gerhard Büttner (2002): Mangan-Schäden an Douglasie im Provenienzversuch Sobernheim. In: Forstarchiv 74 (2003), Heft 2. März/April, p. 53–61.

Ref.: **Kovács Richárd**